

**Nelegální zaměstnávání cizinců
jako překážka v jejich
žádoucí integraci na trhu práce**

Část II

**Výsledky empirického šetření na úřadech práce
v České republice**

Milada Horáková
Milan Polívka
Danica Čerňanská
Vladimír Rudolf

VÚPSV
prosinec 2001

Obsah	
Úvod	3
1. Vyhodnocení dotazníků	4
2. Návrhy opatření expertů k řešení nelegálního zaměstnávání	20
1. Pilotáž k otázkám neregulérního-nelegálního zaměstnávání občanů a cizinců	22
2. Dotazník	24
3. Seznam grafů	
Graf 1 Podněty ÚP ke kontrole regulérnosti zaměstnávání osob v ČR	5
Graf 2 Způsob plánování kontrol ÚP s ohledem na regulérnost zaměstnávání osob v ČR	5
Graf 3 Frekvence nelegálního/neregulérního zaměstnávání osob v ČR	6
Graf 4 Frekvence zaměstnávání osob v ČR bez pracovní smlouvy	7
Graf 5 Frekvence nedodržení písemné formy pracovní smlouvy při zaměstnávání osob v ČR	7
Graf 6 Dodatečné sepsání pracovní smlouvy na základě kontroly ÚP	8
Graf 7 Zaměstnávání osob v ČR za v určitém oboru a profesi obvyklou mzdu na místním trhu práce	8
Graf 8 Zaměstnávání osob v ČR pod úrovní minimální mzdy	8
Graf 9 Nevypáčení mzdy zaměstnaným osobám v ČR (mimo insolvence podniku)	9
Graf 10 Vypáčení nezdaněné části mzdy osobám zaměstnaným v ČR mimo mzdovou evidenci	9
Graf 11 Sjednání pracovní smlouvy na dobu určitou (na žádost zaměstnance)	10
Graf 12 Nedodržování pracovní doby stanovené ve smlouvě	10
Graf 13 Nedodržování místa výkonu práce určené v pracovním povolení	11
Graf 14 Frekvence výskytu práce ve dnech pracovního klidu	11
Graf 15 Frekvence překračování limitu práce přesčas	12
Graf 16 Nedodržování bezpečnostních předpisů při zaměstnávání osob v ČR	12
Graf 17 Frekvence neregulérního způsobu ukončení pracovního poměru při zaměstnávání osob v ČR	13
Graf 18 Nekompetentní vykonávání pracovně-právních úkonů při zaměstnávání osob v ČR	13
Graf 19 Zaměstnávání osob v ČR bez pracovní dovolené	14
Graf 20 Diskriminace v přístupu na pracovní místo při zaměstnávání osob v ČR	14
Graf 21 Diskriminace osob v zacházení na pracovním místě	14
Graf 22 Nedodržení právních předpisů v oblasti přesčasové práce při zaměstnávání cizinců v ČR	16
Graf 23 Nedodržení právních předpisů v oblasti práce ve dnech pracovního klidu a nočních hodinách u cizinců	16
Graf 24 Nedodržení odměny za práci stanovené v pracovní smlouvě cizinců	17
Graf 25 Nedodržení doby platnosti pracovního povolení	17
Graf 26 Nedodržení místa výkonu práce uvedené v pracovním povolení u cizinců	17
Graf 27 Práce cizinců pro jiného zaměstnavatele	18
Graf 28 Poskytování práce cizincům bez platného víza k pobytu nad 90 dní za účelem zaměstnání	18

Úvod

Na podzim letošního roku proběhlo empirické dotazníkové šetření na úřadech práce s cílem soustředit poznatky o nelegálním zaměstnávání občanů i cizinců. Byly obeslány všechny úřady práce v ČR. O živém zájmu respondentů o uvedenou problematiku svědčí skutečnost, že odpověděly všechny oslovené úřady práce (76 ze 77). Jediná absence byla způsobena tím, že úřadu práce nebyl dotazník doručen. Rovněž přístup k vyplňování dotazníků a tím i jejich vypovídací schopnost je možné označit ze velice dobrou. Zájem o uvedenou problematiku je snadno pochopitelný.

Výběr otázek z oblasti nelegálního zaměstnávání pracovníků a následné sestavení dotazníku pro experty úřadů práce měl několik časových etap.

V první fázi byla z úrovně VÚPSV jednotlivými členy pracovního týmu navržena řada otázek, které mají vztah k uvedenému tématu, ty byly podrobeny diskusi uvnitř pracovního týmu a následně pak byl sestaven první dotazník, který byl dále diskutován dokud nebyl ve tvaru a formě vhodné pro použití pro pilotní ověření jeho správnosti. Pilotní ověřování, které následovalo tuto etapu, bylo realizováno u vybraných úřadů práce západočeského kraje, které mají dlouhodobě zkušenosti se zaměstnáváním zahraničních pracovníků ve všech formách. Krátké vyhodnocení pilotáže tvoří samostatnou přílohu této výzkumné zprávy. Relevantní poznatky z pilotního ověřování byly promítnuty do konečné formy dotazníku, který pak byl rozeslán osobním dopisem vrchního ředitele Správy služeb zaměstnanosti všem úřadům práce s požadavkem na jeho zodpovědné a včasné zpracování.

1. Vyhodnocení dotazníků pro experty úřadů práce

Zahraniční pracovní síla je důležitou součástí nabídky pracovních sil na trhu práce a, jedná-li se o legální zaměstnávání cizí pracovní síly (řádně sociálně i zdravotně pojištěné a z jejíž mzdy jsou odváděny daně), pomáhá vytvářet národní důchod. Z odpovědí expertů úřadů práce je však zřejmé, že dlouhodobě známé nedostatky, především v dlouho tabuizované oblasti nelegálního zaměstnávání cizinců, nadále přetrvávají a že jejich řešení nebylo, není a nebude rychlé ani snadné. V některých případech je řešení podmíněno úpravami stávajících právních předpisů, v některých případech by snad stačilo dokonaleji využívat současně platných právních norem. V každém případě vynalézavost v obcházení právních předpisů je velká a je vždy rychlejší, nežli vypracování a schválení lepší nové právní normy. Navrhovaná opatření uvedená v závěru mohou nastínit cestu dalšího řešení.

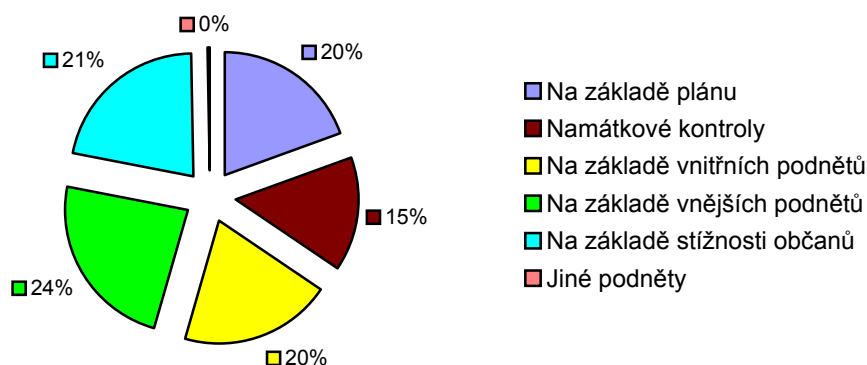
Přestože zaměstnavatelské svazy a někteří politici dlouhodobě prohlašují, že by bez zahraniční pracovní síly (včetně nelegální) došlo k výraznému útlumu činnosti celých odvětví (vzrostly by náklady na pracovní sílu) a dokonce uvažují s dopadem do tvorby hrubého národního produktu (jako příklad jsou uváděna odvětví stavebnictví, zemědělství, oděvní průmysl), experti úřadů práce mají většinou opačný názor.

Pouze čtvrtina expertů z řad pracovníků úřadů práce se domnívá, že by některá pracovní místa v okrese nevznikla anebo zanikla, kdyby nebyla k dispozici domácí nebo zahraniční pracovní síla ochotná pracovat za neregulérních či nerovných pracovních podmínek (tj. za situace, kdy jsou porušovány či obcházeny pracovní právní předpisy v oblasti zaměstnávání osob). Jako příklady potvrzující toto stanovisko jsou, podle pořadí četnosti odpovědí, uváděna odvětví stavebnictví (6x), zemědělství (6x) a oděvní průmysl (5x). Ostatní odvětví mají pouze marginální zastoupení.

Rozdílný pohled na zaměstnávání cizinců vyjadřovaný na jedné straně zaměstnavateli a na druhé úřady práce je pochopitelný. Zaměstnavatelé sledují prosperitu podniku zejména z hlediska dosaženého zisku a zákonitě se snaží snižovat náklady na pracovní sílu, které bývají mnohdy rozhodující položkou. Přílišné „zdražení“ pracovní síly může skutečně ohrozit existenci malých a středních podniků vystavených silné konkurenci. Úřady práce sledují jako hlavní cíl co nejvyšší zaměstnanost domácích občanů. Vysoká nezaměstnanost zvyšuje náklady na sociální zabezpečení hrazené ze státního rozpočtu. Ušetří-li zaměstnavatel na mzdách, roste tlak na zvýšení daní, z nichž jsou pak vypláceny sociální příjmy těch, kteří se na trhu práce neuplatnili. Příliš nízké mzdy určitou část občanů demotivují a ti pak volí strategii života založenou na sociálních příjmech, s občasným případným „přilepšením“ z nahodilých a mnohdy nedokumentovaných /černých prací. V každém případě není lehkým úkolem vyladit ekonomický a sociální systém tak, aby na jedné straně motivoval zaměstnavatele k legálnímu zaměstnávání především domácích občanů, vůči nimž má stát obligatorní sociální závazky, a na druhé straně, aby životní náklady, mzdy a sociální dávky byly v takovém vzájemném poměru, aby bylo získání jakéhokoli pracovního příjmu pro jedince tou nejvýhodnější ekonomickou strategií.

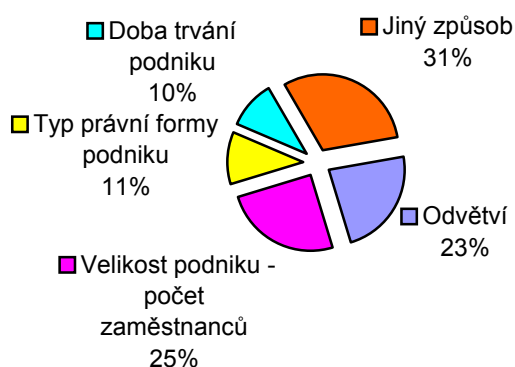
Většina úřadů práce kontroluje regulérnost zaměstnávání osob na základě vnějších podnětů ostatních orgánů státní správy (73 ze 76 oslovených úřadů práce). Nejčastějším spolupracovníkem ÚP z řad orgánů státní správy je cizinecká policie. Stížnosti občanů jsou jako podnět ke kontrole uváděny na druhém místě (66 případů). Na základě vnitřních podnětů vykonává kontroly 61 úřadů práce, podle předem stanoveného plánu 60 úřadů práce. Podstatně méně využívají úřady práce „efekt překvapení“ , tj. namátkové kontroly (46 případů). Jenom jeden úřad práce uvedl vlastní jiný podnět, a to ten, že jedná i na základě informací sdělovacích prostředků. Procentuální zastoupení jednotlivých podnětů vyjadřuje následující graf:

Graf 1 Podněty ÚP ke kontrole regulérnosti zaměstnávání osob v ČR

Na otázku, jakým způsobem jsou plánovány kontroly a postupy úřadu práce, odpověděla necelá polovina expertů, celkem 44 respondentů. Čtyři úřady práce uvedly, že kontroly neplánují. Časové kritérium (určité období významné z hlediska zaměstnávání cizinců) bývá základem pro plánování kontroly ve třech případech, na základě aktuálních potřeb plánují kontroly rovněž tři úřady. Ostatní individuální způsoby kontrol jsou uvedeny pod grafem. Uvedené varianty způsobů plánování kontrol vykázaly následující četnosti: podle velikosti podniku z hlediska počtu zaměstnanců (36 případů), podle odvětví (33 případů), na základě typu právní formy podniku (16) a podle doby trvání podniku (15). Procentuální vyjádření jednotlivých variant znázorňuje graf:

Graf 2 Způsob plánování kontrol ÚP s ohledem na regulérnost zaměstnávání osob v ČR

Mezi jinými způsoby individuálního plánování kontrol ÚP experti uvedli: na základě vyhodnocení souhrnu různých informací, na základě signálů o porušování pracovně-právních předpisů v podniku, na základě výše počtu zaměstnaných cizinců nebo počtu udělených povolení k zaměstnání, na základě skutečnosti, že podnik nemá žádné výrobní prostory v uvedeném místě podnikání, na základě výše fluktuace zaměstnanců, z informací vyplývajících ze spolupráce s cizineckou policií, jestliže probíhá investiční akce většího rozsahu nebo sezónní prodej zboží, v době sezónnosti prací v zemědělství a ve stavebnictví.

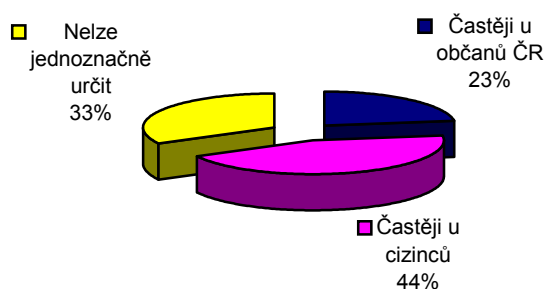
V první polovině letošního roku bylo uskutečněno úřady práce celkem 6 029 kontrol. Největší počet z nich (1 605) proběhl v Praze (kde je zaměstnanost občanů i cizinců nejvyšší); dále v Jičíně (556 kontrol), v Plzni – městě (235), Olomouci (179), Přeově (170) a Znojmě (157 kontrol).

Počet zjištěných případů nelegálně/neregulérně zaměstnávaných osob (občanů ČR i cizinců) byl v tomto období celkem 2 271. Nejvíce zjištěných případů nelegálně

zaměstnáváných osob bylo zaznamenáno v Trutnově (300), Olomouci (179), Písku (153) a Uherském Hradišti (140).

Stanoviska expertů ÚP k frekvenci výskytu nelegálního/neregulérního zaměstnávání osob i počet zjištěných případů odrážejí nepříznivou situaci v zaměstnávání občanů i cizinců v České republice. Názor, že k nelegálnímu/neregulérnímu zaměstnávání dochází častěji u občanů ČR, vyslovilo 16 respondentů, častější výskyt daného jevu u cizinců v ČR uvedlo 31 respondentů a 23 respondentů se vyjádřilo, že nelze jednoznačně určit vyšší výskyt daného jevu mezi občany a cizinci (percentuální vyjádření – graf).

Graf 3 Frekvence nelegálního/neregulérního zaměstnávání osob v ČR

V období prvního pololetí roku 2001 udělily úřady práce ve vybraných okresech celkem 953 sankcí, z toho nejvíc (205) bylo uděleno v okrese Jeseník a 128 v okrese Praha. Za dané období nebyly udělené žádné sankce v pěti okresech: Praha-východ, Český Krumlov, Hodonín, Žďár nad Sázavou, Jičín (přitom v tomto okrese bylo podle uvedení vykonáno za dané období 556 kontrol zaměřených na regulérnost zaměstnávání občanů a cizinců). Průměrný počet uskutečněných kontrol regulérnosti zaměstnávání osob v ČR ve vybraných okresech je 14 kontrol na jeden úřad práce.

Druhy sankcí, resp. porušení regulérnosti zaměstnávání osob v ČR, které uvedli experti úřadů práce jsou následující: porušení Zákoníku práce, resp. pracovně-právních předpisů (16); porušení zákona o mzdě (9); pořádkové pokuty (7); nelegální zaměstnávání cizinců, resp. zaměstnávání cizinců bez povolení (12), porušení předpisů o zaměstnanosti (Zákon o zaměstnanosti č. 1/1991 Sb., Zákon o zaměstnanosti a působnosti orgánů České republiky na úseku zaměstnanosti, 11krát); neregulérní zaměstnávání občanů Slovenské republiky (2); hmotně-právní pokuty; zaměstnávání mladistvých zaměstnanců; diskriminace, resp. diskriminace v přístupu k zaměstnání, zaměstnávání občanů bez pracovní smlouvy.

44 respondentů uvedlo i částky, které úřady práce udělily zaměstnavatelům v rámci pokut za zjištěné porušení regulérnosti zaměstnávání osob v České republice. Suma všech udělených pokut je 8 074 100 Kč a průměrně (ze 44 uvedených případů) bylo uděleno pokut za cca 183 502 Kč na jeden pracovní úřad. Je však nutno poznamenat, že rozptyl výše udělených pokut je poměrně široký: od 2000 Kč (minimum – Frýdek-Místek) po 712 000 Kč (maximum – Brno-město).

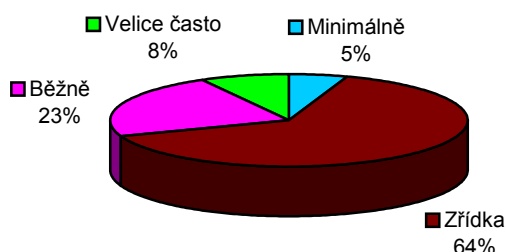
Zjištěné případy porušování právních předpisů o zaměstnanosti (občanů i cizinců) jsou následující:

- **zaměstnávání bez pracovní smlouvy**

Podle vyjádření téměř všech respondentů (až na jeden případ), dochází k zaměstnávání osob bez řádného vystavení pracovní smlouvy jen zřídka (48 respondentů), za běžný považuje daný jev 17 respondentů, velice častý 6 respondentů a podle 4 respondentů daný jev vykazuje

minimální frekvenci výskytu. Takže nadpoloviční většina (64 %) expertů úřadů práce se v praxi střetává se zaměstnáváním osob bez pracovní smlouvy zřídka.

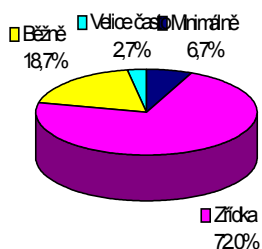
Graf 4 Frekvence zaměstnávání osob v ČR bez pracovní smlouvy

- **nedodržení písemné formy pracovní smlouvy**

I v hodnocení tohoto jevu projevil svůj názor celkově 75 respondentů, přičemž 54 z nich na základě zkušeností ze své praxe posoudilo daný jev z hlediska frekvence výskytu jako zřídka (až 72 % - více než dvě třetiny expertů úřadů práce). Běžný výskyt nedodržení písemné formy pracovní smlouvy uvedlo 14 respondentů, velice častý výskyt uvedli 2 respondenti. Podle 5 respondentů k danému jevu dochází nejméně často.

Graf 5 Frekvence nedodržení písemné formy pracovní smlouvy při zaměstnávání osob v ČR

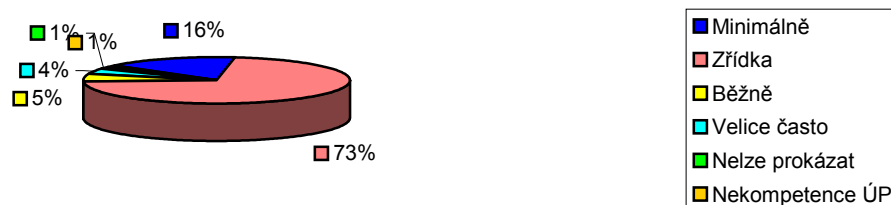

- **dodatečné sepsání pracovní smlouvy na základě kontroly ÚP**

Úspěšnost vyjádření respondentů k danému jevu je shodná s předešlými jevy a svým vyhodnocením plně koresponduje s dosavadním hodnocením expertů úřadů práce uvedených jevů v oblasti porušování právních předpisů o zaměstnanosti osob v ČR.

Danému jevu, rovněž jako jevu předešlému, připsalo zřídka výskyt 54 respondentů (72 %). 4 respondenti ho považují za běžný a 3 za velice častý. 12 respondentů se vyjádřilo, že k danému jevu dochází minimálně. Nutno však poznamenat, že jeden respondent se k danému jevu nevyjádřil z hlediska nekompetence a jeden z hlediska neprokazatelnosti zjištění dodatečného sepsání pracovní smlouvy po kontrole ÚP.

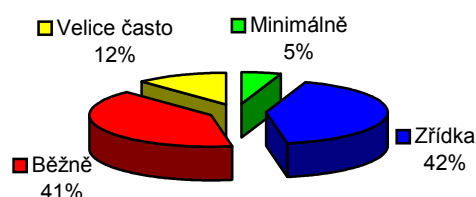
Graf 6 **Dodatečné sepsání pracovní smlouvy na základě kontroly ÚP**

- **zaměstnávání za nižší mzdu, nežli je obvyklá v určitém odvětví a profesi na místním trhu práce**

U daného jevu došlo v rámci odpovědí 74 respondentů k rozdělení do dvou základních skupin: 31 respondentů považuje daný jev za zřídka, 30 respondentů za běžný. Velice častý se jeví 9 expertům úřadů práce a 4 se vyslovili, že k danému jevu dochází nejméně často.

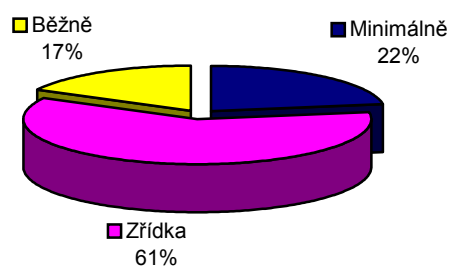
Graf 7 **Zaměstnávání osob v ČR za v určitém oboru a profesi obvyklou mzdu na místním trhu práce**

- **zaměstnávání za nižší nežli minimální mzdu**

K výskytu daného jevu se vyjádřili všichni respondenti, přičemž nadpoloviční skupinu vytvořili ti, kteří uvedli, že k zaměstnávání osob za nižší nežli minimální mzdu dochází v České republice zřídka (46 respondentů – 60,5 %). Oproti této silně zastoupené skupině stojí dva odlišné postoje v hodnocení výskytu daného jevu: 17 respondentů uvedlo, že k uvedenému porušení pracovně-právních předpisů v jejich praxi v podstatě dochází jen velice zřídka, 13 považuje daný jev za běžný.

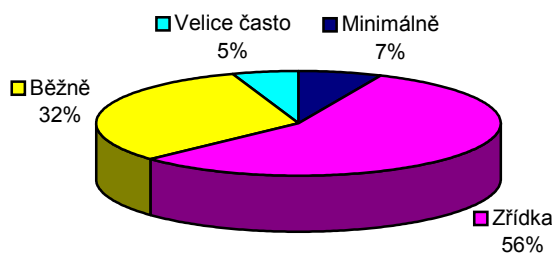
Graf 8 **Zaměstnávání osob v ČR pod úrovní minimální mzdy**

- **není vyplácená mzda ve výši stanovené pracovní smlouvou, včetně nevyplácení mimořádných složek, např. cestovného (netýká se případů insolvence podniku)**

I když se ze všech 76 respondentů vyslovilo 43 respondentů, že k uvedenému jevu dochází jen zřídka, 34 respondentů však vyslovilo názor, že uvedené porušení pracovně-právních předpisů o zaměstnávání osob v ČR je běžné. 4 respondenti ohodnotili dané porušení jako velice časté a 5 respondentů se s tímto problémem neseťkává téměř vůbec.

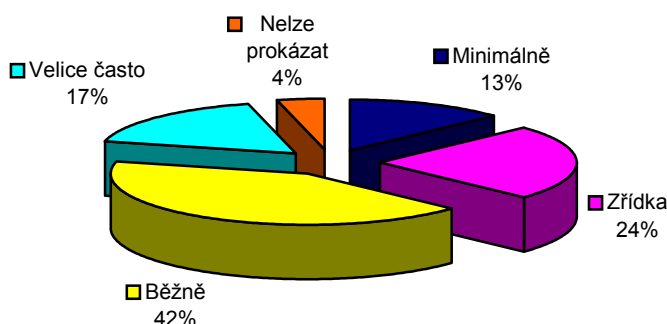
Graf 9 Nevyplácení mzdy zaměstnaným osobám v ČR (mimo insolvence podniku)

- **legálně je vyplácena jen část mzdy (např. ve výši minimální mzdy) a další je poskytována nezdaněná mimo mzdovou evidenci.**

V posouzení tohoto druhu porušení pracovně-právních předpisů dochází k výraznému posunu v hodnocení frekvence výskytu daného jevu ze strany respondentů oproti hodnocením předešlých uvedených jevů. Zároveň se skutečností, že v daném případě dochází k vyplácení části mzdy mimo mzdovou evidenci podle 32 expertů zcela běžně, dosti početně jsou zastoupeny i ostatní skupiny: 13 respondentů se vyslovilo za velice častý výskyt daného jevu, 18 ho hodnotí jako zřídka a 10 respondentů se naopak s jeho výskytem setkává jen minimálně. 3 experti úřadů práce se k frekvenci daného jevu nevyjádřili, uvedli však, že uvedené porušení pracovně-právních předpisů nelze prokázat.

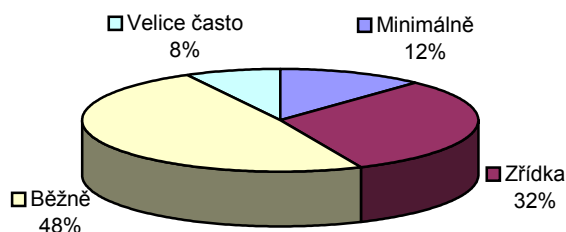
Graf 10 Vyplácení nezdaněné části mzdy osobám zaměstnaným v ČR mimo mzdovou evidenci

- **pracovní smlouva je sjednána na dobu určitou za podmínky, že zaměstnanec sám požádá o takový druh smlouvy (např. absolvent školy)**

Z uvedených odpovědí expertů úřadů práce vyplývá, že dané porušení pracovně-právních pravidel se podle 24 respondentů vyskytuje běžně nebo zřídka (24), za velice časté ho považuje 6 respondentů a 9 expertů úřadů práce vyslovilo názor, že k němu dochází jen výjimečně.

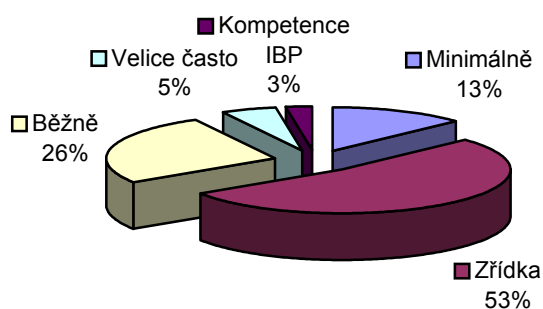
Graf 11 Sjednání pracovní smlouvy na dobu určitou (na žádost zaměstnance)

- **nedodržování pracovní doby sjednané ve smlouvě**

Podle 40 expertů úřadů práce se pracovní doba sjednaná ve smlouvě nedodržuje zřídka, 10 respondentů označilo výskyt daného jevu za minimální; velice častý výskyt mu přisoudilo 20 respondentů a 4 respondenti ho považují za velice častý. Dva experti úřadů práce se k frekvenci výskytu uvedeného porušení nevyjádřili z důvodu, že kontrola nedodržování pracovní doby uvedené v pracovní smlouvě nespadá do kompetence úřadů práce, ale Institutu bezpečnosti práce (IBP) – touto skutečností mohlo také dojít k vychýlení výše uvedeného hodnocení frekvence výskytu daného porušení pracovně-právních předpisů v oblasti zaměstnávání osob v ČR.

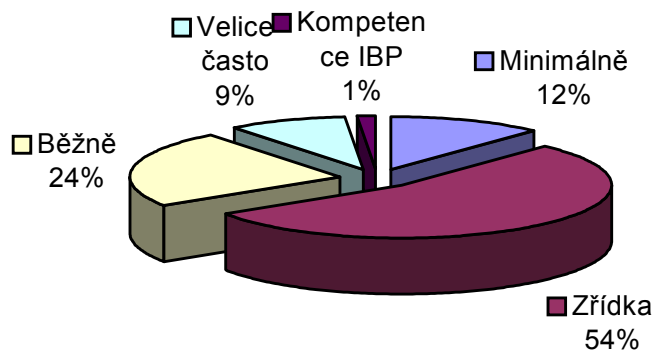
Graf 12 Nedodržování pracovní doby stanovené ve smlouvě

- **nedodržování místa výkonu práce určené v pracovním povolení**

Nadpoloviční většina expertů úřadů práce považuje toto porušení pracovně-právních předpisů za zřídka (41 nebo 53,9 %), 18 respondentů za běžné, 7 za velice časté a 9 za minimální. 1 expert úřadů práce uvedl, že kontrola porušování místa výkonu práce nespadá do kompetence ÚP.

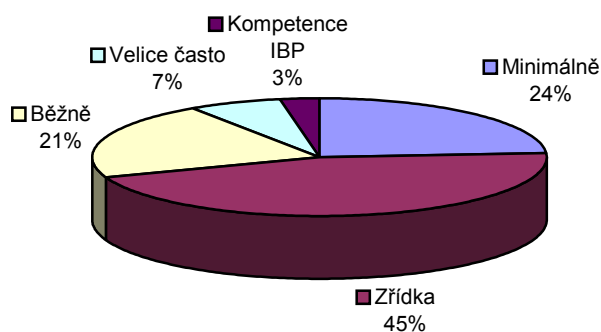
Graf 13 Nedodržování místa výkonu práce určené v pracovním povolení

- **práce ve dnech pracovního klidu**

není samozřejmě sama o sobě případem porušování pracovně-právních předpisů, i když její častý výskyt v určitých profesích či pracovních místech může signalizovat možnost porušování dalších uvedených pracovně-právních předpisů. 18 expertů práce zhodnotilo frekvenci vykonávání práce ve dnech pracovního klidu jako minimální, 34 ji považuje za zřídka, 16 za běžnou a 5 za velice častou. Dva respondenti uvedli, že danou oblast ÚP nekontroluje.

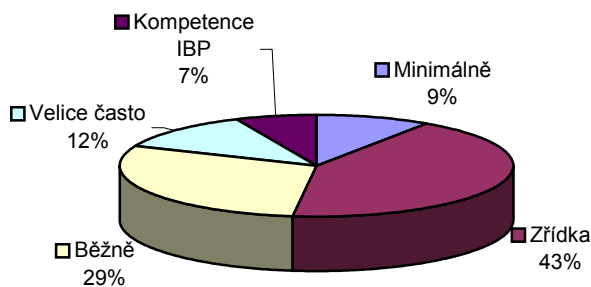
Graf 14 Frekvence výskytu práce ve dnech pracovního klidu

- **překračování limitu práce přesčas**

32 respondentů považuje překračování limitu práce přesčas za zřídka a 7 za minimálně se vyskytující. Naopak, 22 expertů úřadů práce uvedlo, že daná situace nastává běžně a 9 ji považuje za velice častou. 5 respondentů nevyhodnotilo frekvenci výskytu překračování přesčasové práce z toho důvodu, že danou oblast úřad práce nekontroluje. Jeden respondent odpověď nevedl. I v tomto bodě je proto opodstatněné vzít v potaz možnost zkreslení hodnocení výskytu daného jevu, a to z důvodu neprovádění kontrol zaměřených tímto směrem ze strany úřadů práce.

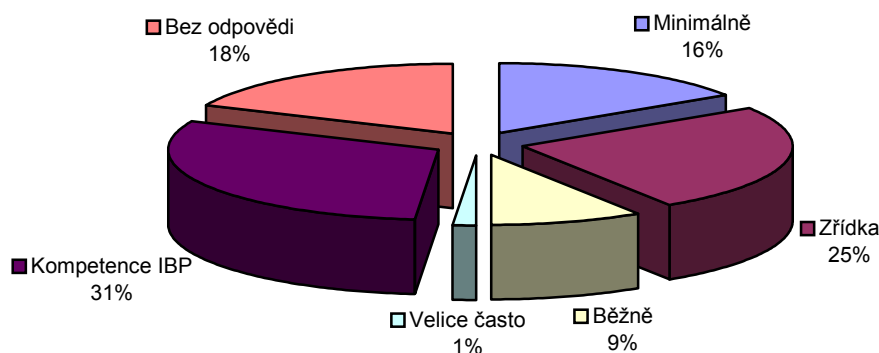
Graf 15 Frekvence překračování limitu práce přesčas

- **nedodržování bezpečnostních předpisů**

Ze škály frekvence výskytu nedodržování bezpečnostních předpisů zvolilo svou odpověď jen 39 respondentů (o málo více než polovina expertů úřadů práce zúčastněných na tomto šetření), z nich se 19 respondentů vyjádřilo, že k nedodržování bezpečnostních předpisů při výkonu práce dochází jenom zřídka až minimálně (12). 7 respondentů popsalo uvedenou skutečnost jako běžnou a jeden respondent jako velice často se vyskytující. Avšak 23 expertů úřadů práce v dodatku uvedlo, že kontrola nedodržování bezpečnostních předpisů nespadá do kompetence úřadů práce a 14 se nevyjádřilo vůbec. Z uvedeného faktu vyplývá, že výstup hodnocení nedodržování bezpečnostních předpisů je značně zkreslený a neodráží skutečné zkušenosti zúčastněných expertů úřadů práce.

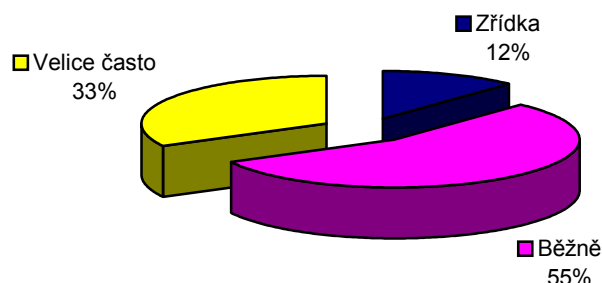
Graf 16 Nedodržování bezpečnostních předpisů při zaměstnávání osob v ČR

- **neregulérní způsob ukončení pracovního poměru: např. ukončení pracovního poměru není doloženo písemně, není vypláceno odstupné, není vydán zápočtový list**

Odpovědělo všech 76 respondentů, přičemž nadpoloviční většina (42 nebo 55,3 %) respondentů uvedla na základě zkušeností z praxe, že k neregulérnímu ukončení pracovního poměru dochází zcela běžně, 25 se setkává s uvedeným porušením pracovních předpisů velice často a jen 9 zřídka. Uvedené upozorňuje na nepříznivou situaci v této oblasti pracovních vztahů mezi zaměstnavateli a zaměstnanci.

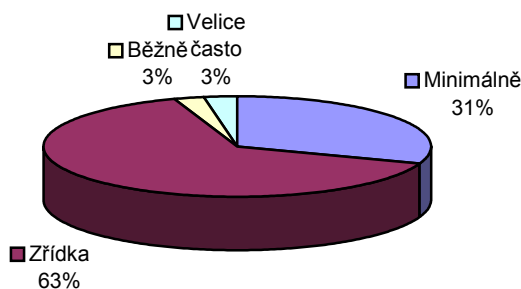
Graf 17 Frekvence neregulárního způsobu ukončení pracovního poměru při zaměstnávání osob v ČR

- Pracovně-právní úkony vykonává pracovník, který k tomu nemá dle zákoníku práce pověření**

Na základě vyjádření 75 respondentů můžeme usuzovat, že nekompetentní vykonávání pracovně-právních úkonů při zaměstnávání osob v ČR a tím následné porušování pracovně-právních předpisů nemá, na základě dosavadní praxe expertů úřadů práce, častý výskyt. Podle 48 respondentů je zřídka a nebo se vyskytuje jen minimálně (23). Jen dva respondenti považují toto porušení pracovně-právních předpisů za běžné a stejný počet (2) za velice častý.

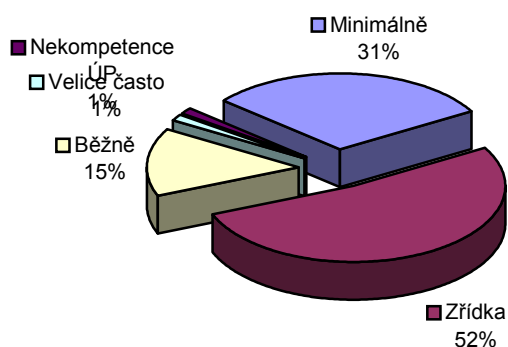
Graf 18 Nekompetentní vykonávání pracovně-právních úkonů při zaměstnávání osob v ČR

- zaměstnávání bez pracovní dovolené**

75 respondentů vyjádřilo názor, že na základě jejich zkušeností z dosavadní praxe nemá zaměstnávání bez pracovní dovolené častý výskyt: 39 respondentů se s tímto porušením pracovně-právních předpisů setkává zřídka a 23 jen v minimální míře, běžně 11 respondentů a jeden respondent velice často. Nutno však uvést i dodatkové odpovědi a připomínky: 1 respondent uvedl, že monitoring tohoto druhu porušení pracovně-právních předpisů nespadá do kompetence ÚP.

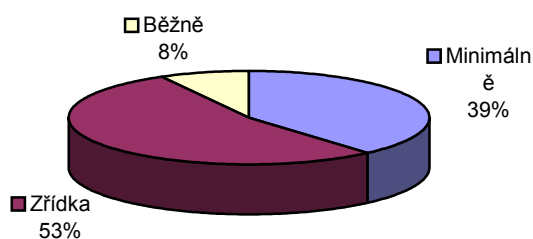
Graf 19 Zaměstnávání osob v ČR bez pracovní dovolené

- **diskriminace v přístupu k pracovnímu místu (při přijímání do zaměstnání)**

Nadpoloviční většina 53,3 % (40) respondentů z 75 se s uvedeným porušením pracovně právních předpisů ve své praxi setkává zřídka a 29 jen v minimální míře. Šest expertů úřadů práce se s daným jevem setkává běžně a ani jeden expert ÚP ho nepovažuje za velice častý.

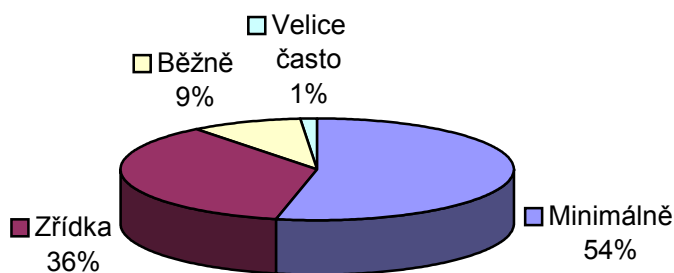
Graf 20 Diskriminace v přístupu na pracovní místo při zaměstnávání osob v ČR

- **nerovnost v zacházení na pracovním místě (diskriminace)**

40 expertů úřadů práce (53,3 %) uvedlo, že s nerovností v zacházení na pracovním místě, resp. s diskriminací tohoto druhu se ve své praxi setkávají jen minimálně a 27 respondentů z celkových 75 jen zřídka. Sedm respondentů považuje danou skutečnost za běžnou a jeden za velice častou. Diskriminace v zacházení na pracovním místě je, na základě odpovědí expertů úřadů práce, nejméně často se vyskytující porušení pracovně-právních předpisů ze všech uvedených skutečností.

Graf 21 Diskriminace osob v zacházení na pracovním místě

- **jiné případy porušování pracovně-právních předpisů**

Experti úřadů (16) práce uvedli kromě uvedených skutečností porušování pracovně-právních předpisů i následující skutečnosti, se kterými se v průběhu své praxe setkávají: uzavírání dohod o provedení práce místo hlavního pracovního poměru (3-krát); chybný výpočet průměrného výdělku (2-krát); nevyplácení, resp. opožděné vyplácení mezd (2-krát). Individuálně dále: neplnění podílů občanů se ZPS; diskriminace cizinců; zaměstnávání občanů SR bez registrace na úřadě práce; nedodržování vstupních lékařských prohlídek; nevydávání potvrzení při ukončení pracovního poměru, nerespektování odbornosti a složitosti potřebné pro výkon práce; nedodržení ustanovení §32 odst. 3, §94, § 96, 109, 110 odst. 4 ZP; zneužívání zkušební doby pro ukončení pracovního poměru i výši mzdy; častá fluktuace cizinců.

Z odpovědí expertů úřadů práce dále vyplývá, že k porušování pracovně-právních předpisů dochází v závislosti na dosaženém stupni vzdělání zaměstnanců, přičemž k nejčastějšímu porušování těchto předpisů v oblasti zaměstnávání jak u občanů ČR, tak cizinců, dochází při výkonu nekvalifikovaných pomocných prací. Nejméně často jak u občanů, tak u cizinců, při výkonu profesí vyžadujících vysokoškolské vzdělání. U obou skupin zaměstnanců (občané ČR a cizinci pracující v ČR) existuje, na základě zkušeností expertů ÚP z praxe, nepřímá závislost mezi stupněm dosaženého vzdělání a frekvencí výskytu porušování pracovně-právních předpisů v oblasti zaměstnávání osob v ČR; což znamená, že v profesích, které vyžadují nejnižší úroveň vzdělání (nekvalifikované pomocné práce, práce vyžadující zaučení), dochází k porušování pracovně-právních předpisů v oblasti zaměstnávání osob nejčastěji. Opačně je tomu při profesích vyžadujících vysokoškolské vzdělání.

Pořadí kvalifikačních kategorií povolání (od prvního místa až po páté) podle frekvence výskytu porušování pracovně-právních předpisů u občanů ČR a cizinců:

1. nekvalifikované pomocné práce
2. práce vyžadující zaučení
3. kvalifikované dělnické práce
4. kvalifikované středně odborné práce
5. profese vyžadující VŠ vzdělání

K případům porušování pracovně právních předpisů (občanů a cizinců) dochází podle četnosti nejčastěji ve stavebnictví (52 úřadů), pohostinství (52 úřadů), v obchodě a službách (31) a při zaměstnávání cizinců obecně (28).

Nejčastěji porušovaná opatření jsou následující:

- ve mzdové oblasti se jedná především o chybné zařazování do mzdových tarifů,
- nedodržování min. mzdových tarifů,
- neproplácení příplatků za práci přesčas,
- neproplácení svátků, neproplácení cestovních náhrad,
- překračování přesčasové práce,
- oficiální vyplácení pouze minimální mzdy a „černého“ doplatku v hotovosti.

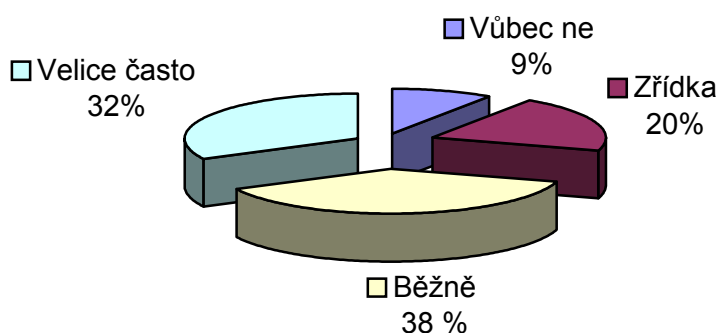
V ostatních oblastech převažují nedostatky v nedodržování předepsaných přestávek v práci, zaměstnávání bez uzavřené pracovní smlouvy, testování nových pracovníků bez uzavřené smlouvy, zadržování, příp. nevydávání zápočtových listů, nedodržování místa výkonu práce u cizinců, nedodržování doby platnosti povolení k zaměstnání u cizinců, pronájem pracovní síly, neplnění povinného podílu ZPS, absence předchozího souhlasu s výpovědí u ZPS.

Podle zkušeností dotazovaných expertů z úřadů práce jsou při zaměstnávání cizinců využívány zaměstnavateli tyto postupy:

- **nedodržení právních předpisů v oblasti přesčasové práce u cizinců**

K tématu nedodržování právních předpisů v oblasti přesčasové práce cizinců se vyjádřilo celkem 74 expertů úřadů práce. Na základě odpovědí, které popisují jejich zkušenosti z oblasti zaměstnávání cizinců nabyté praxí, můžeme vyslovit tvrzení, že k porušování právních předpisů v oblasti přesčasové práce u cizinců dochází běžně (28 respondentů, resp. 37,8 %) až velice často (24, resp. 32,4 %). Za zřídka považuje tento způsob porušení pracovně-právních předpisů 15 respondentů a sedm za jen minimálně se vyskytujících. Procentuální zastoupení jednotlivých odpovědí respondentů znázorňuje následující grafické znázornění; uvedená procenta jsou zaokrouhlena.

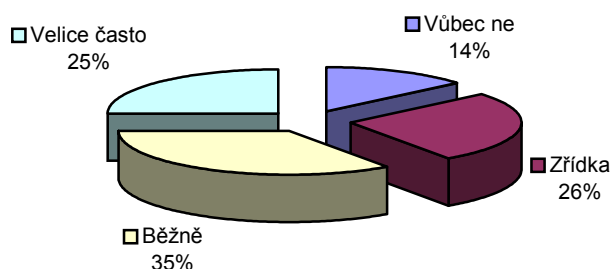
Graf 22 **Nedodržení právních předpisů v oblasti přesčasové práce při zaměstnávání cizinců v ČR**

- **nedodržení právních předpisů v oblasti práce ve dnech pracovního klidu a nočních hodinách**

Frekvence výskytu tohoto druhu porušení pracovně-právních předpisů při zaměstnávání cizinců v ČR je, na základě odpovědí celkem 72 respondentů, rozložena mezi všechny uvedené kategorie. I když nejvíc expertů úřadů práce se vyslovilo, že porušení pracovně-právních předpisů v oblasti práce ve dnech pracovního klidu a nočních hodinách je běžné (25 respondentů, resp. 34, 7 %), zřídka (19), velice časté (18). 10 respondentů se naopak domnívá, že tento způsob se vyskytuje jen výjimečně.

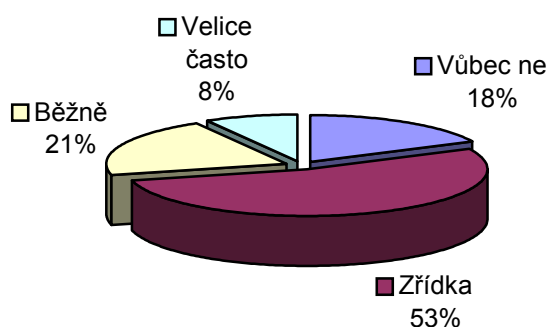
Graf 23 **Nedodržení právních předpisů v oblasti práce ve dnech pracovního klidu a nočních hodinách u cizinců**

- **nedodržení odměny za práci stanovené v pracovní smlouvě**

Více než polovina dotazovaných respondentů uvedla, že dané porušení pracovně-právních porušení v oblasti zaměstnávání cizinců je zřídka (39 respondentů, resp. 53,4 %) a 13 mu přisoudilo jen minimální výskyt. Nedodržování odměny za práci stanovené v pracovní smlouvě považuje za běžné 15 respondentů a šest se s touto skutečností ve své praxi setkává velice často.

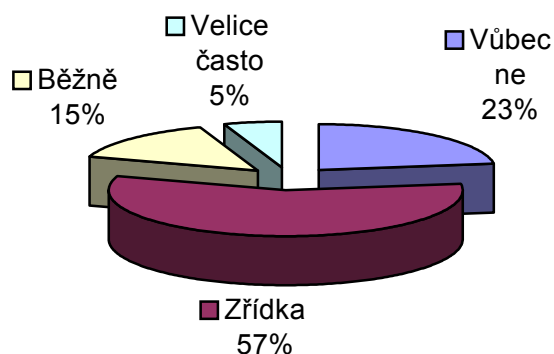
Graf 24 **Nedodržení odměny za práci stanovené v pracovní smlouvě cizinců**

- **nedodržení doby platnosti pracovního povolení**

Podle zkušeností z praxe se s tímto porušením pracovně-právních předpisů v oblasti zaměstnávání cizinců setkává více než polovina dotazovaných zřídka (43, resp. 57,3 %) a za minimálně se vyskytující ho považuje 17 respondentů. 11 expertů úřadů práce se s ním setkává běžně (14,7 %) a 4 ho považují za minimálně se vyskytující.

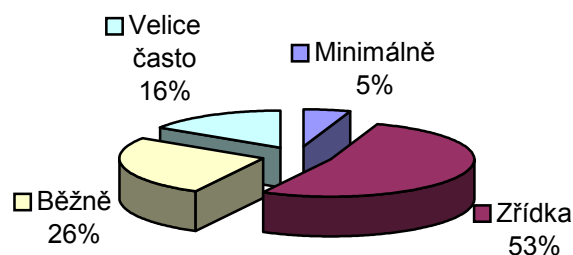
Graf 25 **Nedodržení doby platnosti pracovního povolení**

- **nedodržení místa výkonu práce uvedené v pracovním povolení**

S tímto způsobem porušení pracovně-právních předpisů při zaměstnávání cizinců se pracovníci úřadů práce setkávají jen zřídka (40, resp. 52,6 %). 20 respondentů však považuje toto porušení za běžné a 12 za velice časté. 4 respondenti se s ním setkávají jen minimálně.

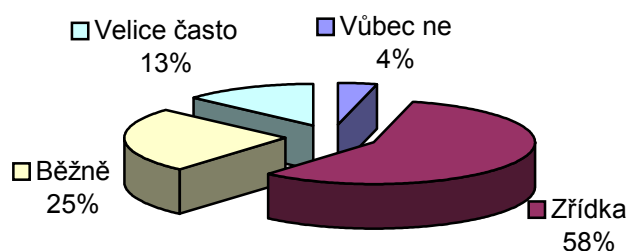
Graf 26 **Nedodržení místa výkonu práce uvedené v pracovním povolení u cizinců**

- **práce pro jiného zaměstnavatele, nežli je uveden v pracovním povolení**

Tak jako u předchozích případů, i s tímto druhem porušení pracovně-právních předpisů se experti úřadů práce setkávají většinou zřídka (43 respondentů, resp. 57,3 %) a tři jen v minimální míře. Pro 19 respondentů je toto porušení běžné a pro 10 ze 75 respondentů, kteří uvedli svou dopověď, je velice časté.

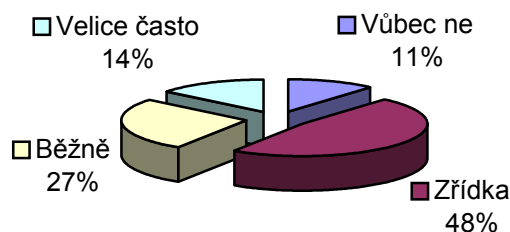
Graf 27 Práce cizinců pro jiného zaměstnavatele

- **práce bez platného víza k pobytu nad 90 dnů za účelem zaměstnání**

S tímto druhem porušení pracovně-právních předpisů při zaměstnávání cizinců se setkávají pracovníci úřadů práce zřídka (tj. 34 dotazovaných, 47,9 %), 19 běžně a 10 velice často. 8 expertů úřadů považuje toto porušení na základě svých zkušeností z praxe za minimálně se vyskytující.

Graf 28 Poskytování práce cizincům bez platného víza k pobytu nad 90 dní za účelem zaměstnání

Na otázku, zdali existují větší problémy s nelegálním/neregulérním zaměstnáváním slovenských občanů nežli ostatních cizinců, odpověděla více než polovina (45, tj. 59,2 %) respondentů (celkem ze 75 odpovědí) záporně. Podle zkušeností z praxe nejsou problémy s nelegálním/neregulérním zaměstnáváním občanů Slovenské republiky větší než u ostatních cizinců pracujících v České republice. 22 expertů úřadů práce (29 %) se vyjádřilo, že problémy s nelegální zaměstnaností v rámci těchto dvou skupin cizinců jsou přibližně stejné a 8 (11 %) považuje problémy s nelegálním zaměstnáváním občanů Slovenské republiky za větší než jsou problémy s nelegálním zaměstnáváním cizinců ostatních zemí. Bližší rozvedení problému však ukazuje, že existují specifické problémy týkající se zaměstnávání slovenských občanů, kteří nemusejí mít jako ostatní cizinci pracovní víza a povolení k zaměstnání, a že nejsou zanedbatelné.

Úřadů práce, které uvádějí, že nemají žádné potíže s registrací slovenských občanů, je mezi dotázanými 15. Ostatní úřady práce o nedostatecích sice vědí, nedovedou však kvantifikovat ani odhadnout počty slovenských občanů, jichž se pozdní registrace nebo nezaregistrování vůbec týká. Nejčastěji uváděný nedostatek je včasné neukončení registrace, které je uvedeno u 45 úřadů, pozdní registraci uvádí 20 úřadů práce a hromadnější nezaregistrování slovenských občanů vůbec uvedlo 10 úřadů práce.

Z pilotních rozhovorů, které byly uskutečněny s vybranými řediteli úřadů práce ještě před sestavením dotazníku, vyplynulo, že počty neregistrovaných slovenských pracovníků se současně s tím, jak se snižuje celková zaměstnanost slovenských občanů u nás, rovněž snižují.

Úřady práce, které vykazují problémy při zaměstnávání slovenských pracovníků (61 úřadů) uvádějí kromě zmíněných pozdních registrací a častého neukončování registrací i náročnost registrace, neukončování pracovního poměru u předchozího zaměstnavatele a žádost o novou registraci, registrace v místě sídla firmy a nikoli v místě výkonu práce, časté a těžko kontrolovatelné přesuny mezi místy výkonu práce ať v okrese nebo i přes hranice okresu. Některé úřady práce se domnívají, že zaměstnáváním slovenských občanů může docházet i ke snižování volných pracovních míst v okrese.

Největší problémy však představuje zaměstnávání slovenských občanů, kteří:

- pracují pro slovenského podnikatele, který svoje dodávky prací provádí pro českého podnikatele na základě smlouvy o dílo, i když se zpravidla nejedná o dílo, ale o prostou dodávku pracovní síly, a České republice tedy neodvádí ani daň z mezd ani sociální a zdravotní pojištění ani daň ze zisku,
- společně v dohodě založí společnost s ručením omezeným a všichni provádějí třeba pomocné práce, jsou jejími spoludávajícími a nespádají tudíž jako živnostníci do kompetence úřadů práce, nejsou proto ani registrováni a znepráhledňují představy o počtech slovenských občanů pracujících na území České republiky. Rovněž v tomto případě nezůstávají zisky ani ostatní odvody na území našeho státu.
- Samostatným specifickým problémem je česká společnost KAPPA, která využívá ustanovení, že Slováci mohou být v České republice krátkodobě (na dobu 7 dnů) zaměstnáni bez povinnosti placení sociálního a zdravotního pojištění. Společnost KAPPA je právně rozdělena na tři samostatné divize s právní subjektivitou a tyto divize si najatého Slováka postupně předávají vždy na 7 dní, pronajímají ho (nebo je) českým firmám a tím obcházejí povinnost placení sociálního a zdravotního pojištění.

Ve většině okresů se úřady práce setkávají s tím, že zaměstnavatelé zaměstnávají zaměstnance na časově omezenou dobu, i když se jedná o pracovní místa, která takováto opatření nevyžadují (například zaměstnávání pracovníků pouze po dobu sjednané zakázky). Tento jev jako častý uvádí naprostá většina respondentů (62%), jako občasný či výjimečný 7 respondentů a pouze 9 úřadů práce uvádí, že v jejich okrese se nevyskytuje. Ty úřady práce, které se s tímto jevem setkávají a znají jej, uvádějí i příčiny, které k tomu zaměstnavatele vedou. Zaměstnavatelé tím např. obcházejí sjednávání zkušební doby, nebo naopak zkušební dobu prodlužují nad rámec stanovený zákoníkem práce, obcházejí povinnost placení odstupného v případě výpovědi, protože nemusí ukončovat pracovní poměr (ten zaniká automaticky po uplynutí sjednané doby zaměstnání). Konstatuje se, že k těmto jevům dochází ve větší míře především u podniků se zahraniční účastí. (Logické je uzavírání smluv na dobu určitou u cizinců, kde je doba na níž je smlouva uzavřena, totožná s dobou trvání povolení k zaměstnání vydaného úřadem práce a povolení k pobytu vydaného cizineckou policií).

2. Návrhy opatření expertů k řešení nelegálního zaměstnávání

Dvě třetiny dotázaných (51 respondentů) navrhly konkrétní opatření v oblasti prevence nelegálního zaměstnávání. Z dalších úřadů bylo několik, které odpověděly velice vágně, jako např. další legislativní opatření nebo poskytnutí větší pravomoci úřadům práce apod.

Nejčastěji uváděné navrhované opatření je spojeno s otázkami provádění kontrol nelegální zaměstnanosti, a to jak kontrol prováděných úřady práce, tak i kontrol cizinecké policie, finančních úřadů i živnostenských úřadů, jejichž zvýšení považuje za rozhodující 24 úřadů práce. Tyto úřady přitom mají na mysli nejen zvýšení počtu prováděných kontrol, které podmiňují někdy i personálním posílením svých úřadů, ale i zvýšení pravomocí kontrolorů, možností ukládání operativních vyšších sankcí či zvýšení spolupráce a součinnosti všech orgánů státní správy.

Z uvedení úřadů práce vyplývá, že se v současné době snižují počty nelegálně zaměstnaných osob, a to především proto, že k zaměstnávání jsou stále častěji využívány formy, které náš právní řád bohužel umožňuje, přestože neodpovídají logice legálního zaměstnávání a jsou tedy postaveny mimo věcnou působnost úřadů práce.

K zaměstnávání cizinců je tak dnes využíváno např. azylového zákona, kdy u cizinců žádajících o azyl není požadováno povolení k zaměstnání, dále je dlouhodobě a vytrvale zneužíváno § 1 odst. 6 zákona o zaměstnanosti formou „smlouvy o dílo“, kdy je plnění běžných úkolů zaměstnavatele svěřeno de jure jiné právnické nebo fyzické osobě i když se de facto jedná pouze o dodávání pracovní síly. V neposlední řadě se jedná o cizince (včetně občanů Slovenské republiky), kteří pracují na živnostenský list a pracují tedy u kontrolovaného zaměstnavatele na základě uzavřeného obchodního vztahu, a to jen na krátkou dobu do 1 měsíce, čímž ze strany kontrolních pracovníků úřadů práce nelze tuto skutečnost posoudit jako nelegální.

Provádění kontrol ve věci nelegálního zaměstnávání nelze provést ani u členů družstev nebo společníků s.r.o, pokud statutární orgán při zahájení kontroly prohlásí, že s žádným družstevníkem nebo společníkem není uzavřen pracovní právní vztah (že se jedná o družstevníky nebo spolumajitele) a že tudíž nepodléhají kontrolním pravomocím úřadů práce. Tyto firmy (společnosti či družstva) jsou pak využívány českými firmami jako subdodavatelé, kteří však pracují v prostorách objednatele, využívají jeho stroje, nástroje i materiál a podléhají zpravidla i jeho pokynům. Přesto se oficiálně nejedná o zaměstnávání. Provádění kontrol u takto podnikajících firem je rovněž znemožněno tím, že kontrolní pověření je vypsáno na firmu zaměstnavatele a u „kooperující firmy“, která má pronajatu část budovy, haly apod. nelze provést současně kontrolu, protože k tomu není vystaveno pověření, zpravidla proto, že úřad práce o této kooperaci neví a nezná ani název kooperující firmy.

Kontrolní výsledky jsou často znehodnoceny i tím, že úřad práce musí před samotným zahájením kontroly seznámit kontrolovaného s vymezeným pověřením ke kontrole. Tím vznikne dostatečný časový prostor, během něhož se nelegálně zaměstnané osoby přestanou v objektu vyskytovat.

Nepropojenost informačních systémů státní správy zvyhodňuje nepoctivé zaměstnavatele i tím, že úřad práce nemůže zjistit, zda kontrolovanému subjektu nebyla už dříve v jiném okrese uložena pokuta za obdobný přestupek a nemůže proto využít ustanovení o uložení pokuty za opětovné porušení povinností, která by mohla být mnohem vyšší a tím i funkčnější.

Úřady práce rovněž ve svých stanoviscích vyžadují, aby zodpovědnost za nelegální zaměstnávání pracovníků byla hledána jednoznačně na straně českého účastníka smlouvy (zaměstnavatele), kde je pracovní výkon realizován, bez ohledu na skutečnost, že kontrolovaní pracovníci nejsou jeho zaměstnanci a že sem byli vysláni dodavatelem prací např. na základě smlouvy o dílo

Další oblastí, která se nepříznivě projevuje při zaměstnávání občanů i cizinců a která jej obchází, je oblast živnostenského podnikání. Tady úřady práce, nad případy uvedené výše, vyžadují zprísnění podmínek pro vydání živnostenských oprávnění cizincům, a to především cizincům ze zemí mimo Evropskou unii či zemí kandidátských, odnímání živnostenských oprávnění při opakovaném zjištění závažného porušování podmínek a důslednou a častou kontrolu předmětu podnikání uvedeného v živnostenském oprávnění. Úřady práce rovněž doporučují zrušit nebo alespoň zprísnit či omezit zakládání obchodních společností, společností s ručením omezeným nebo družstev, kde jsou společníky nebo členy družstva pouze cizinci.

Většina úřadů práce využila možnosti sdělit prostřednictvím výzkumu vlastní názor vedoucí ke zlepšení situace v oblasti nelegálního zaměstnávání. Je samozřejmé, že v tomto případě je hledání jednotných názorů úřadů práce velice obtížné, protože náměty jsou velice různorodé (od jednoduchých námětů až po velice složité a problematické konstrukce). Pro úplnost uvedeme alespoň několik názorů, které přece jenom měly četnější frekvenci výskytu.

Náměty expertů z úřadů práce:

- stanovit zaměstnavateli povinnost mít na provozovně k nahlédnutí pracovní smlouvy a dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr všech pracovníků,
- stanovit, že jakmile je osoba na pracovišti při zajišťování činnosti zaměstnavatele, je ze zákona v pracovně právním vztahu,
- uložit závazné vedení denní docházky na pracovišti,
- specifikovat v zákoníku práce pojem „zaměstnání na černo“,
- právně definovat pojmy „zaměstnání“ a „zaměstnavatel“ k zamezení obcházení pracovně právních vztahů obchodními smlouvami,
- zavést úplný cizinecký režim i pro občany Slovenské republiky,
- zavést povinný bezvýjimečný bezhotovostní platební styk k vyloučení využívání černých peněz,
- zrušit v zákoně užívaný termín „sousedská výpomoc“,
- vyloučit možnost bezdůvodného opakovaného uzavírání smluv na dobu určitou tzv. řetězení doby určité,
- vyloučit možnost požádání o azyl osobám, u nichž bylo zjištěno nelegální zaměstnání,
- vyloučit možnost uzavírání pracovních smluv ústní formou.

PŘÍLOHA

Pilotáž k otázkám neregulérního – nelegálního zaměstnávání občanů a cizinců. Rozhovory s pracovníky úřadů práce.

Rozhovory na zmíněné téma byly provedeny v měsících květen – červen 2001 s vedoucími pracovníky čtyř úřadů práce. Jednalo se vesměs o úřady práce v západočeském regionu s nižší než průměrnou mírou nezaměstnanosti, jmenovitě pak o úřad práce Domažlice, Klatovy, Plzeň - sever a Plzeň - jih. Ve třech případech (s výjimkou ÚP Klatovy) se rozhovoru zúčastnili přímo ředitelé úřadů práce, v ÚP Klatovy pak zástupce ředitele, který řídí referát zahraniční zaměstnanosti.

Je třeba uvést, že všichni oslovení pracovníci měli o problematiku neformálně živý zájem a že dané téma považují za velice aktuální a důležité. Vyplňování dotazníku předcházela vždy přibližně hodinová debata o celkové situaci na trhu práce v daném okrese s akcentem na zaměstnávání cizinců, případně dalších nelegálních pracovníků.

Shrnutí pilotních rozhovorů je rozděleno na dvě části. V první části se jedná o stručné vyhodnocení vyplněných dotazníků, ve druhé části jsou uvedena doporučení, jak předkládaný dotazník dále zlepšit.

Vyhodnocení odpovědí respondentů.

K otázce č. 1 uvádějí svorně všichni respondenti, že v případě, že by v okrese neexistovala zahraniční (případně tuzemská nelegální) pracovní síla, byla by řada pracovních míst neobsaditelných.

Otázka 2. Jako nejčastější případy porušování právních předpisů o zaměstnanosti se ukazují :
zaměstnávání za nižší mzdu, než je obvyklá v určitém odvětví na místním trhu práce,
nedodržování pracovní doby sjednané ve smlouvě
není vyplácena mzda ve výši stanovené pracovní smlouvou.

Otázka 3. Kontroly neregulérního zaměstnávání jsou v okresech prováděny :
na základě udání
systematickým výběrem podle určitého klíče.

Otázka 4. Odpovědi na otázku, jak často jsou případy nelegálního zaměstnávání zjištěny, se pohybují ve velice širokém rozmezí, a to od 10-15 % v okrese Plzeň – jih až po 60 % v okrese Plzeň – sever.

Otázka 5. Mezi zjištěné případy nelegálního zaměstnávání patří častěji jednoznačně cizinci. Je to především proto, že na ně se kontroly nejčastěji zaměřují. Z důvodů nízké kapacity kontrolních útvarů jsou čeští pracovníci kontrolováni výrazně méně.

Otázka 6. Na otázku kolik sankcí a v jaké výši bylo úřadem práce uděleno, odpověděly dva ÚP . Ty v součtu provedly 21 kontrol a uložily 485 tis. Kč pokut. Ostatní úřady práce odkázaly na hlášení, které je pravidelně zasíláno oddělení kontroly MPSV.

Otázka 7. Situace v nelegálním zaměstnávání se v okresech mírně zlepšila. Je to dáno především celkovým snížením počtů zahraničních pracovníků.

Otázka 8. Na otázku ve kterých odvětvích dochází nejčastěji k porušování právních předpisů se uvádí:

- stavebnictví – ve všech 4 okresech na prvním místě
- zemědělství – ve všech 4 okresech na 2. místě
- lesnictví
- restaurace, pohostinství, hotely.

Otázka 9. K porušování právních předpisů dochází především v případě:
nekvalifikovaných pomocných prací

prací vyžadujících zaučení

Otázka 10. Jako konkrétní profese jsou nejčastěji uváděny:

pomocný dělník ve stavebnictví,

práce v lese

ošetřovatel skotu

Otázka 11. Jakého typu osob se neregulární zaměstnávání nejčastěji týká.

absolventi škol – nejméně

rozdělení na muže a ženy vychází v průměru na 50:50

rozdělení podle věku: do 30 let 41,25 % případů

31 – 50 let 38,75 %

nad 50 let 20,00 %

Otázka 12. Jako nejčastější nelegální postupy jsou uváděny:

placená přesčasová práce, práce ve dnech pracovního volna

neplacené přesčasy

nedodržení doby výkonu práce uvedené v pracovním povolení.

Otázka 13. Na otázku, zda jsou větší problémy s nelegalitou slovenských pracovníků v porovnání s cizinci, odpověděly 2 úřady práce, že ano a dva úřady práce, že ne.

Otázka 14. Jako nejčastější problém se slovenskými občany se uvádí, že mají registraci v jednom okrese a pendlují mezi několika okresy a že je zaměstnavatelé neodhlašují z registrace.

Otázka 15. Často mají slovenští občané zajištěno povolení k pobytu i registraci a pak nenastoupí.

Otázka 16. Na otázku, zda je mezi zaměstnavateli rozšířeno zaměstnávání na časově omezenou dobu, i když se jedná o pracovní místa, která taková opatření nevyžadují, odpověděli všichni tázání ano.

Otázka 17. Jako doporučená opatření, která by mohla uvedený stav zlepšit, jsou uváděna:

zpřísnění podmínek pro vydávání živnostenských oprávnění cizincům, především omezení možnosti působit jako právnická osoba,

v oblasti kontroly legislativně upravit proces kontrolního režimu a to nahrazením písemného pověření např. služebním průkazem nebo možností zahájení kontroly i bez přítomnosti statutárního zástupce kontrolovaného

novelizovat zákoník práce v tom smyslu, aby všechny pracovní právní vztahy musely být uzavírány písemně

Otázka 18. Jako možnost zlepšení dosavadního stavu se uvádí:

důraz na prevenci cestou systematického seznamování občanů s problematikou pracovního práva (zejména střední, ale i základní školy) s důrazem na osobní odpovědnost každého občana za svá rozhodnutí

pro podnikání cizinců z evropských zemí mimo EU vymezit okruh států, u nichž zavést početní kvóty počtu pracovních povolení.

DOTAZNÍK K OTÁZKÁM NEREGULÉRNÍHO ČI NELEGÁLNÍHO ZAMĚŠTNÁVÁNÍ OBČANŮ ČR NEBO CIZINCŮ ZAMĚŠTNANÝCH V ČR

PRO PRACOVNÍKY ÚŘADŮ PRÁCE

Případy neregulérního či nelegálního zaměstnávání se objevují všude na světě. Jaká je situace ve vašem okrese? Za nelegální či neregulérní zaměstnávání považujeme veškeré používané praktiky, které jsou v rozporu s právními předpisy o zaměstnávání osob v České republice.

1. Domníváte se, že by určitá pracovní místa v okrese nevznikla, anebo zanikla, kdyby nebyla k dispozici pracovní síla, ať již domácí nebo zahraniční, která je ochotna pracovat za neregulérních či nerovných pracovních podmínek? Máme na mysli případy zaměstnávání, kdy jsou porušeny či obcházeny pracovní právní předpisy v oblasti zaměstnávání osob.

1. ano
2. ne

V případě Vaší kladné odpovědi uveďte konkrétní příklady:

.....

.....

.....

.....

2. Jak probíhají kontroly úřadů práce s ohledem na regulérnost zaměstnávání občanů a cizinců? Můžete označit více možností podle toho, jak ve Vašem okrese postupujete v praxi:

1. na základě plánu
2. namátkové neplánované kontroly
3. kontroly na základě vnitřních podnětů – tj. interního sdělení ÚP
4. na základě vnějších podnětů – tj. ostatních orgánů státní správy
5. na základě stížností občanů
6. jiná odpověď

3. Jakým způsobem kontroly plánujete? Označte veškeré postupy užívané ve Vašem okrese.

1. podle odvětví
2. podle velikosti podniku - počtu zaměstnanců
3. na základě typu právní formy podniku (soukromý podnik, podnik se zahraniční účastí)
4. podle doby trvání podniku
5. podle jiného kritéria, uveďte:

4. Uveďte výsledky kontrol ve Vašem okrese v průběhu 1. pololetí letošního roku

1. Kolik kontrol bylo v průběhu prvního pololetí letošního roku (2001) uskutečněno a kolik případů nelegálního/neregulérního zaměstnávání bylo zjištěno:
 - 1.1. počet uskutečněných kontrol:
 - 1.2. počet zjištěných případů nelegálního/neregulérního zaměstnávání:
2. Patří mezi zjištěné případy nelegálně/neregulérně zaměstnávaných osob častěji:
 - 1.1. občané ČR
 - 1.2. cizinci
 - 1.3. nelze jednoznačně určit
3. Kolik a jakých sankcí udělil konkrétně Váš úřad práce v prvním pololetí roku 2001?

Uveďte, prosím:

.....

.....

5. Označte, s jakými případy porušování právních předpisů o zaměstnanosti osob se v praxi nejčastěji setkáváte? Zakreslete křížek v okénku podle toho, jak často dochází podle Vašich zkušeností k uvedenému způsobu porušení či obcházení právních předpisů: číslice 1 označuje případy, které se vyskytují nejméně často, číslice 5 naopak ty, které se objevují nejčastěji. Tato otázka se vztahuje obecně k zaměstnávání osob v ČR, občanů i cizinců. Zvláštní problémy související se zaměstnáváním cizinců jsou uvedeny samostatně v otázce č. 11.

způsob porušení předpisů	zřídka velice často				
	1	2	3	4	5
1. zaměstnávání bez pracovní smlouvy					
2. nedodržení písemné formy pracovní smlouvy					
3. pracovní smlouva je sepsána dodatečně až na základě kontroly					
4. zaměstnávání za nižší mzdu, nežli je obvyklá v určitém odvětví a profesi na místním trhu práce					
5. zaměstnání za nižší, nežli minimální mzdu					
6. není vyplácena mzda ve výši stanovené pracovní smlouvou, včetně nevyplácení mimořádných složek, např. cestovného (netýká se případu insolvence podniku)					
7. legálně je vyplácena jen část mzdy (např. ve výši minimální mzdy) a další je poskytována nezdaněná mimo mzdovou evidenci					
8. pracovní smlouva je sjednána na dobu určitou za podmínky, že zaměstnanec sám požádá o takovýto druh smlouvy (např. absolvent školy)					
9. nedodržování pracovní doby sjednané ve smlouvě					
10. nedodržování místa výkonu práce určené v pracovním povolení					
11. práce ve dnech pracovního klidu					
12. překračování limitu práce přesčas					
13. nedodržování bezpečnostních předpisů					
14. zaměstnávání bez uzavřeného sociálního pojištění					
15. sociální pojištění je strháváno ze mzdy, ale není odváděno					
16. zaměstnávání bez uzavřeného zdravotního pojištění					
17. zdravotní pojištění je strháváno ze mzdy, ale není odváděno					
18. neregulérní způsob ukončení pracovního poměru: např. ukončení pracovního poměru není doloženo písemně, není vypláceno odstupné, není vydán zápočtový list					
19. pracovní-právní úkony vykonává pracovník, který k tomu nemá dle zákoníku práce pověření					
20. zaměstnávání bez pracovní dovolené					
21. diskriminace v přístupu k pracovnímu místu (při přijímání do zaměstnání)					
22. nerovnost v zacházení na pracovním místě (diskriminace)					
23. jiné případy, uveďte, prosím:					

6. Ve kterých odvětvích dochází nejčastěji ve Vašem okrese k případům porušování právních předpisů o zaměstnávání osob ? Seřad'te uvedená odvětví ve vašem okrese do pořadí podle frekvence výskytu zjištěných případů nelegálního zaměstnávání. Ve sloupcích vpravo označte křížkem v příslušném okénku, zdali se situace v daném odvětví ve Vašem okrese oproti minulým letům zlepšila, zůstala stejná, anebo se zhoršila :

pořadí	odvětví	situace v odvětví s ohledem na nelegální zaměstnávání občanů a cizinců		
		zlepšila se	zůstala stejná	zhoršila se
	stavebnictví			
	textilní průmysl			
	zemědělství			
	lesnictví			
	strojírenství			
	potravinářský průmysl			
	restaurace, pohostinství, hotely,			
	ubytovací zařízení			
	obchod			
	hornictví, zpracování kovů			
	služby			
	jiné, uveďte:			

7. Jak se celkově změnila situace v nelegálním zaměstnávání občanů a cizinců oproti uplynulým letům ? Zatrhněte číslo Vaší odpovědi.

a) občané	b) cizinci
1. zlepšila se	1. zlepšila se
2. zůstala stejná	2. zůstala stejná
3. zhoršila se	3. zhoršila se

8. V jakých kvalifikačních kategoriích povolání dochází nejčastěji k případům porušování právních předpisů o zaměstnávání osob ? Uveďte pořadí uvedených kvalifikačních kategorií podle zkušeností z Vašeho okresu

Pořadí	a) občané	pořadí	b) cizinci
	nekvalifikované pomocné práce		nekvalifikované pomocné práce
	práce vyžadující zaučení		práce vyžadující zaučení
	kvalifikované dělnické profese		kvalifikované dělnické profese
	kvalifikované středně odborné profese		kvalifikované středně odborné profese
	profese vyžadující vysokoškolské vzdělání		profese vyžadující vysokoškolské vzdělání

9. Uved'te, prosím, typické případy porušování právních předpisů při zaměstnávání určitých sociálních či profesních skupin (například způsoby porušování předpisů při zaměstnávání některých profesí v pohostinství, ve stavebnictví, nebo při zaměstnávání zdravotně postižených osob, cizinců, apod.)

Profesní či sociální skupina	Typický způsob porušení právních předpisů

10. Které z uvedených postupů (legálních i nelegálních) jsou podle Vašich zkušeností využívány zaměstnavateli při zaměstnávání cizinců ?

postupy používané ve Vašem okrese při zaměstnávání cizinců	nejméně					nejvíce				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
1. placené přesčasové práce, placená práce ve dnech pracovního volna										
2. neplacené přesčasy, neplacená práce ve dnech pracovního volna										
3. nedodržení odměny za práci stanovené v pracovní smlouvě										
4. nedodržení doby platnosti pracovního povolení										
5. nedodržení místa výkonu práce uvedené v pracovním povolení										
6. práce pro jiného zaměstnavatele, nežli je uveden v pracovním povolení										
7. práce bez platného víza k pobytu nad 90 dnů za účelem zaměstnání										
8. jiné, uveďte :										

11. Existují větší problémy s nelegálním/neregulérním zaměstnáváním slovenských občanů nežli ostatních cizinců?

1. ano
2. jsou přibližně stejné
3. ne

12. Jaké zkušenosti máte s registrací slovenských občanů zaměstnaných ve vašem okrese ? Máme na mysli počet neregistrovaných pracovníků, anebo neukončených registrací:

.....

13. Jaké konkrétní problémy s nelegálním/neregulérním zaměstnáváním slovenských občanů se vyskytují ve vašem okrese. Uveďte, prosím:

.....

.....

.....

14. Je mezi zaměstnavateli ve vašem okrese rozšířeno zaměstnávání na časově omezenou dobu, i když se jedná o pracovní místa, která takováto opatření nevyžadují ? Zaměstnávání pracovníků pouze v období sjednané zakázky:

.....

.....

.....

15. Jaká opatření je třeba přijmout v oblasti prevence a snížení nelegálního zaměstnávání ?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

16. Chcete touto cestou sdělit svůj názor na řešení problému nelegálního/neregulérního zaměstnávání, který není obsažen v předchozích otázkách ?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Jméno Vašeho okresu:

Děkujeme Vám za spolupráci, s výsledky výzkumu Vás seznámíme.

S pozdravem výzkumní pracovníci

VÚPSV, Palackého nám.4, 128 01, Praha 2

SPSSVyhodnocení uzavřených otázek dotazníku pro úřady práce

TABULKOVÁ PŘÍLOHA

Otázka č. 2

Jak probíhají kontroly úřadů práce s ohledem na regulérnost zaměstnávání občanů a cizinců?

Podněty ÚP ke kontrole regulérnosti zaměstnávání osob v ČR

(Value tabulated = 1)

Proměnná	Name	Count	Responses	Pct of Cases	Pct of
Na základě plánu	Q2.1	60	19,5	80,0	
Namátkové kontroly	Q2.2	46	15,0	61,3	
Na základě vnitřních podnětů	Q2.3	61	19,9	81,3	
Na základě vnějších podnětů	Q2.4	73	23,8	97,3	
Na základě stížnosti občanů	Q2.5	66	21,5	88,0	
Jiný podnět ke kontrolám ÚP	Q2.6A	1	,3	1,3	

Celkem responses 307 100,0

409,3

1 missing cases; 75 valid cases

Otázka č. 3

Jakým způsobem kontroly plánujete? Označte veškeré postupy užívané ve Vašem okrese.

Způsob plánování kontrol ÚP s ohledem na regulérnost zaměstnávání osob v ČR

(Value tabulated = 1)

Proměnná	Name	Count	Responses	Pct of Cases	Pct of
Podle odvětví	Q3.1	33	22,9	44,0	
Podle velikosti podniku - počet zaměstn	Q3.2	36	25,0	48,0	
Na základě typu právní formy podniku	Q3.3	16	11,1	21,3	
Podle doby trvání podniku	Q3.4	15	10,4	20,0	
Jiný způsob plánování kontrol ÚP	Q3.5A	44	30,6	58,7	

Celkem responses 144 100,0

192,0

1 missing cases; 75 valid cases

Otázka č. 4.2

Patří mezi zjištěné případy nelegálního/neregulérního zaměstnávání častěji:

Frekvence nelegálního/neregulérního zaměstnávání osob v ČR

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Častěji u občanů ČR	16	21,1	22,9	22,9
	Častěji u cizinců	31	40,8	44,3	67,1
	Nelze jednoznačně určit	23	30,3	32,9	100,0
	Celkem	70	92,1	100,0	
Missing	Bez odpovědi	6	7,9		
Celkem		76	100,0		

Otázka č. 5

Označte, s jakými případy porušování právních předpisů o zaměstnanosti osob se v praxi nejčastěji setkáváte?

- Zaměstnávání bez pracovní smlouvy**

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Vůbec ne	4	5,3	5,3	5,3
	Zřídka	48	63,2	64,0	69,3
	Běžně	17	22,4	22,7	92,0
	Velice často	6	7,9	8,0	100,0
	Celkem	75	98,7	100,0	
Missing	Bez odpovědi	1	1,3		
Celkem		76	100,0		

- Nedodržení písemné formy pracovní smlouvy**

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Vůbec ne	5	6,6	6,7	6,7
	Zřídka	54	71,1	72,0	78,7
	Běžně	14	18,4	18,7	97,3
	Velice často	2	2,6	2,7	100,0
	Celkem	75	98,7	100,0	
Missing	Bez odpovědi	1	1,3		
Celkem		76	100,0		

- Dodatečné sepsání pracovní smlouvy na základě kontroly ÚP**

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Vůbec ne	12	15,8	16,0	16,0
	Zřídka	54	71,1	72,0	88,0
	Běžně	4	5,3	5,3	93,3
	Velice často	3	3,9	4,0	97,3
	ÚP nekontroluje, kompetence IBP	1	1,3	1,3	98,7
	Nelze prokázat	1	1,3	1,3	100,0
	Celkem	75	98,7	100,0	
Missing	Bez odpovědi	1	1,3		
Celkem		76	100,0		

- Zaměstnávání pod obvyklou mzdou v určitém odvětví a profesi**

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Vůbec ne	4	5,3	5,4	5,4
	Zřídka	31	40,8	41,9	47,3
	Běžně	30	39,5	40,5	87,8
	Velice často	9	11,8	12,2	100,0
	Celkem	74	97,4	100,0	
Missing	Bez odpovědi	2	2,6		
Celkem		76	100,0		

• **Zaměstnávání pod minimální mzdu**

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Vůbec ne	17	22,4	22,4	22,4
	Zřídka	46	60,5	60,5	82,9
	Běžně	13	17,1	17,1	100,0
	Celkem	76	100,0	100,0	

• **Nevyplácení mzdy (mimo insolvence podniku)**

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Vůbec ne	5	6,6	6,6	6,6
	Zřídka	43	56,6	56,6	63,2
	Běžně	24	31,6	31,6	94,7
	Velice často	4	5,3	5,3	100,0
	Celkem	76	100,0	100,0	

• **Poskytování části mzdy mimo mzdovou evidenci**

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Vůbec ne	10	13,2	13,2	13,2
	Zřídka	18	23,7	23,7	36,8
	Běžně	32	42,1	42,1	78,9
	Velice často	13	17,1	17,1	96,1
	Nelze prokázat	3	3,9	3,9	100,0
	Celkem	76	100,0	100,0	

• **Pracovní smlouva na dobu určitou na žádost zaměstnance**

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Vůbec ne	9	11,8	11,8	11,8
	Zřídka	24	31,6	31,6	43,4
	Běžně	37	48,7	48,7	92,1
	Velice často	6	7,9	7,9	100,0
	Celkem	76	100,0	100,0	

• **Nedodržování pracovní doby**

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Vůbec ne	10	13,2	13,2	13,2
	Zřídka	40	52,6	52,6	65,8
	Běžně	20	26,3	26,3	92,1
	Velice často	4	5,3	5,3	97,4
	ÚP nekontroluje, kompetence IBP	2	2,6	2,6	100,0
	Celkem	76	100,0	100,0	

• **Nedodržování místa výkonu práce určené v pracovním povolení**

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Vůbec ne	9	11,8	11,8	11,8
	Zřídka	41	53,9	53,9	65,8
	Běžně	18	23,7	23,7	89,5
	Velice často	7	9,2	9,2	98,7
	ÚP nekontroluje, kompetence IBP	1	1,3	1,3	100,0
	Celkem	76	100,0	100,0	

• **Práce ve dnech pracovního klidu**

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Vůbec ne	18	23,7	24,0	24,0
	Zřídka	34	44,7	45,3	69,3
	Běžně	16	21,1	21,3	90,7
	Velice často	5	6,6	6,7	97,3
	ÚP nekontroluje, kompetence IBP	2	2,6	2,7	100,0
	Celkem	75	98,7	100,0	
Missing	Bez odpovědi	1	1,3		
	Celkem	76	100,0		

• **Překračování limitu práce přesčas**

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Vůbec ne	7	9,2	9,3	9,3
	Zřídka	32	42,1	42,7	52,0
	Běžně	22	28,9	29,3	81,3
	Velice často	9	11,8	12,0	93,3
	ÚP nekontroluje, kompetence IBP	5	6,6	6,7	100,0
	Celkem	75	98,7	100,0	
Missing	Bez odpovědi	1	1,3		
	Celkem	76	100,0		

• **Nedodržování bezpečnostních předpisů**

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Vůbec ne	12	15,8	19,4	19,4
	Zřídka	19	25,0	30,6	50,0
	Běžně	7	9,2	11,3	61,3
	Velice často	1	1,3	1,6	62,9
	ÚP nekontroluje, kompetence IBP	23	30,3	37,1	100,0
	Celkem	62	81,6	100,0	
Missing	Bez odpovědi	14	18,4		
	Celkem	76	100,0		

- **Neregulární způsob ukončení pracovního poměru**

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Zřídka	9	11,8	11,8	11,8
	Běžně	42	55,3	55,3	67,1
	Velice často	25	32,9	32,9	100,0
	Celkem	76	100,0	100,0	

- **Nekompetentní vykonávání pracovních úkonů**

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Vůbec ne	23	30,3	30,7	30,7
	Zřídka	48	63,2	64,0	94,7
	Běžně	2	2,6	2,7	97,3
	Velice často	2	2,6	2,7	100,0
	Celkem	75	98,7	100,0	
Missing	Bez odpovědi	1	1,3		
Celkem		76	100,0		

- **Zaměstnávání bez pracovní dovolené**

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Vůbec ne	23	30,3	30,7	30,7
	Zřídka	39	51,3	52,0	82,7
	Běžně	11	14,5	14,7	97,3
	Velice často	1	1,3	1,3	98,7
	ÚP nekontroluje, kompetence IBP	1	1,3	1,3	100,0
	Celkem	75	98,7	100,0	
Missing	Bez odpovědi	1	1,3		
Celkem		76	100,0		

- **Diskriminace v přístupu k pracovnímu místu**

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Vůbec ne	29	38,2	38,7	38,7
	Zřídka	40	52,6	53,3	92,0
	Běžně	6	7,9	8,0	100,0
	Celkem	75	98,7	100,0	
Missing	Bez odpovědi	1	1,3		
Celkem		76	100,0		

- **Diskriminace v zacházení na pracovním místě**

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Vůbec ne	40	52,6	53,3	53,3
	Zřídka	27	35,5	36,0	89,3
	Běžně	7	9,2	9,3	98,7
	Velice často	1	1,3	1,3	100,0
	Celkem	75	98,7	100,0	
Missing	Bez odpovědi	1	1,3		
Celkem		76	100,0		

Otázka č. 8

Které z uvedených nelegálních postupů jsou podle Vašich zkušeností využívány zaměstnavateli při zaměstnávání cizinců a jak často?

- **Nedodržení právních předpisů v oblasti přesčasové práce u cizinců**

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Vůbec ne	7	9,2	9,5	9,5
	Zřídka	15	19,7	20,3	29,7
	Běžně	28	36,8	37,8	67,6
	Velice často	24	31,6	32,4	100,0
	Celkem	74	97,4	100,0	
Missing	Bez odpovědi	2	2,6		
Celkem		76	100,0		

- **Nedodržení právních předpisů v oblasti práce ve dnech pracovního klidu a nočních hodinách u cizinců**

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Vůbec ne	10	13,2	13,9	13,9
	Zřídka	19	25,0	26,4	40,3
	Běžně	25	32,9	34,7	75,0
	Velice často	18	23,7	25,0	100,0
	Celkem	72	94,7	100,0	
Missing	Bez odpovědi	4	5,3		
Celkem		76	100,0		

- **Nedodržení odměny za práci stanovené v pracovní smlouvě u cizinců**

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Vůbec ne	13	17,1	17,8	17,8
	Zřídka	39	51,3	53,4	71,2
	Běžně	15	19,7	20,5	91,8
	Velice často	6	7,9	8,2	100,0
	Celkem	73	96,1	100,0	
Missing	bez odpovědi	3	3,9		
Celkem		76	100,0		

- **Nedodržení doby platnosti pracovního povolení u cizinců**

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Vůbec ne	17	22,4	22,7	22,7
	Zřídka	43	56,6	57,3	80,0
	Běžně	11	14,5	14,7	94,7
	Velice často	4	5,3	5,3	100,0
	Celkem	75	98,7	100,0	
Missing	Bez odpovědi	1	1,3		
Celkem		76	100,0		

• **Nedodržení místa výkonu práce uvedené v pracovním povolení u cizinců**

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Vůbec ne	4	5,3	5,3	5,3
	Zřídka	40	52,6	52,6	57,9
	Běžně	20	26,3	26,3	84,2
	Velice často	12	15,8	15,8	100,0
	Celkem	76	100,0	100,0	

• **Práce pro jiného zaměstnavatele u cizinců**

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Vůbec ne	3	3,9	4,0	4,0
	Zřídka	43	56,6	57,3	61,3
	Běžně	19	25,0	25,3	86,7
	Velice často	10	13,2	13,3	100,0
	Celkem	75	98,7	100,0	
Missing	Bez odpovědi	1	1,3		
Celkem		76	100,0		

• **Práce bez platného víza k pobytu nad 90 dnů za účelem zaměstnání u cizinců**

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Vůbec ne	8	10,5	11,3	11,3
	Zřídka	34	44,7	47,9	59,2
	Běžně	19	25,0	26,8	85,9
	Velice často	10	13,2	14,1	100,0
	Celkem	71	93,4	100,0	
Missing	Bez odpovědi	5	6,6		
Celkem		76	100,0		

Otázka č. 9

Existují větší problémy s nelegálním/neregulárním zaměstnáváním slovenských občanů nežli ostatních cizinců?

• **Komparace problémů s nelegálním zaměstnáváním občanů SR a ostatních cizinců v ČR**

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Jsou větší	8	10,5	10,7	10,7
	Jsou přibližně stejné	22	28,9	29,3	40,0
	Nejsou větší	45	59,2	60,0	100,0
	Celkem	75	98,7	100,0	
Missing	Bez odpovědi	1	1,3		
Celkem		76	100,0		

